
Dokument s plenarne sjednice

A9-0166/2022

25.5.2022

IZVJEŠĆE

o budućnosti međunarodne investicijske politike EU-a
(2021/2176(INI))

Odbor za međunarodnu trgovinu

Izvjestiteljica: Anna Cavazzini

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
MIŠLJENJE ODBORA ZA RAZVOJ	19
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	26
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	27

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o budućnosti međunarodne investicijske politike EU-a (2021/2176(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegov članak 207. stavak 2.,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1219/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o uspostavi prijelaznih aranžmana za bilateralne sporazume o ulaganjima između država članica i trećih zemalja¹,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 912/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za upravljanje financijskom odgovornošću povezanom sa sudovima za rješavanje sporova između ulagatelja i države osnovanima međunarodnim sporazumima kojih je Europska unija stranka²,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja³,
- uzimajući u obzir sudsku praksu Suda Europske unije, posebno njegovo mišljenje 2/15 od 16. svibnja 2017. o Sporazumu o slobodnoj trgovini između EU-a i Republike Singapura, presudu od 6. ožujka 2018. u predmetu C-284/16 (prethodno pitanje o predmetu *Slovačka Republika/Achmea BV*), mišljenje 1/17 od 30. travnja 2019. o Sveobuhvatnom gospodarskom i trgovinskom sporazumu između Kanade i EU-a i njegovih država članica, presudu od 2. rujna 2021. u predmetu C-741/19 (prethodno pitanje o predmetu *Republika Moldova/Komstroy LLC*) i presudu od 26. listopada 2021. u predmetu C-109/20 (prethodno pitanje o predmetu *Republika Poljska/PL Holdings Sàrl*),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 6. travnja 2011. o budućoj europskoj politici međunarodnih ulaganja⁴,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. prosinca 2011. o preprekama trgovini i ulaganju⁵,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. srpnja 2015. o vanjskom utjecaju politike EU-a na području trgovine i ulaganja na inicijative javno-privatnog partnerstva u zemljama izvan EU-a⁶,

---

¹ SL L 351, 26.10.2012., str. 40.

² SL L 257, 28.8.2014., str. 121.

³ SL L 198, 22.6.2020., str. 13.

⁴ SL C 296 E, 2.10.2012., str. 34.

⁵ SL C 168 E, 14.6.2013., str. 1.

⁶ SL C 265, 11.8.2017., str. 17.

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 5. srpnja 2016. o novoj, inovativnoj i budućnosti okrenutoj strategiji za trgovinu i ulaganja⁷,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640),
- uzimajući u izvješće Komisije od 6. travnja 2020. o primjeni Uredbe (EU) br. 1219/2012 o uspostavi prijelaznih aranžmana za bilateralne sporazume o ulaganjima između država članica i trećih zemalja (COM(2020)0134),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 18. veljače 2021. naslovljenu „Revizija trgovinske politike – otvorena, održiva i odlučna trgovinska politika” (COM(2021)0066),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 14. listopada 2015. naslovljenu „Trgovina za sve: Prema odgovornijoj trgovinskoj i ulagačkoj politici” (COM(2015)0497),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 26. studenoga 2014. naslovljenu „Plan ulaganja za Europu” (COM(2014)0903),
- uzimajući u obzir izvješće Komisije od 12. studenoga 2020. o provedbi trgovinskih sporazuma EU-a: 1. siječnja 2019. – 31. prosinca 2019. (COM(2020)0705),
- uzimajući u obzir Pariški sporazum o klimatskim promjenama, donesen 12. prosinca 2015.,
- uzimajući u obzir Sporazum o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane⁸, koji je stupio na snagu 1. svibnja 2021., a posebno njegovu Glavu II. o uslugama i ulaganjima,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o transparentnosti u arbitraži između ulagača i države iz 2014., koja je stupila na snagu 18. listopada 2017. (Konvencija iz Mauricijusa),
- uzimajući u obzir sporazume o trgovini i ulaganjima koje je sklopio EU, posebno sporazume „druge generacije” sa zemljama kao što su Kanada, Singapur, Vijetnam i Japan,
- uzimajući u obzir UN-ov Program održivog razvoja do 2030., usvojen 2015., posebno 17 ciljeva održivog razvoja,
- uzimajući u obzir vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, kako ih je Vijeće UN-a za ljudska prava odobrilo 2011. godine,
- uzimajući u obzir Opći komentar br. 24 Odbora UN-a za gospodarska, socijalna i kulturna prava od 10. kolovoza 2017. o obvezama država u skladu s Međunarodnim paktom o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima kad je riječ o poslovnim

---

⁷ SL C 101, 16.3.2018., str. 30.

⁸ SL L 149, 30.4.2021., str. 10.

aktivnostima,

- uzimajući u obzir izvješća Konferencije UN-a o trgovini i razvoju (UNCTAD) o globalnim ulaganjima za 2019., 2020. i 2021.,
- uzimajući u obzir Okvir UNCTAD-a u pogledu investicijske politike za održivi razvoj iz 2015.,
- uzimajući u obzir bilješke UNCTAD-a o pitanjima koja se odnose na međunarodne ugovore o ulaganju pod naslovom „Postupci rješavanja sporova između investitora i države: činjenice i brojke za 2019. i 2020.,
- uzimajući u obzir radni dokument Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) iz 2018. o međunarodnim ulaganjima naslovljen „Društvene koristi i troškovi međunarodnih sporazuma o ulaganju: kritički pregled aspekata i dostupnih empirijskih dokaza”,
- uzimajući u obzir radni dokument OECD-a iz 2014. o međunarodnim ulaganjima naslovljen „Ugovori o ulaganjima i potraživanja dioničara u vezi s gubicima pretrpljenim zbog gubitaka poduzeća: Uvid iz naprednih sustava korporativnog prava”,
- uzimajući u obzir mandat dodijeljen Radnoj skupini III. UN-ove Komisije za međunarodno trgovačko pravo (UNCITRAL) 2017. radi rada na mogućoj reformi rješavanja sporova između ulagača i države,
- uzimajući u obzir pregovaračke smjernice koje je Vijeće izdalo 2018. kojima se Komisiju ovlašćuje za pregovaranje, u ime EU-a i u okviru UNCITRAL-a, o konvenciji o uspostavi multilateralnog suda za ulaganja za rješavanje ulagačkih sporova te naknadni prijedlog EU-a o tome,
- uzimajući u obzir proces modernizacije Ugovora o energetskej povelji, koji je pokrenut 2017., i prijedlog teksta EU-a o njemu,
- uzimajući u obzir odluku Italije da se od 1. siječnja 2015. povuče iz Ugovora o energetskej povelji,
- uzimajući u obzir Sporazum o prestanku bilateralnih ugovora o ulaganjima između država članica Europske unije⁹,
- uzimajući u obzir Izjavu vlada država članica od 15. siječnja 2019. o pravnim posljedicama presude Suda Europske unije u predmetu *Achmea* i zaštiti ulaganja u Europskej uniji,
- uzimajući u obzir Sporazum između Sjedinjenih Američkih Država, Meksika i Kanade koji je stupio na snagu 1. srpnja 2020., a posebno njegovo poglavlje 14. o ulaganjima,
- uzimajući u obzir Regionalni sveobuhvatni sporazum o gospodarskom partnerstvu Udruženja država jugoistočne Azije, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2022., a posebno

---

⁹ SL L 169, 29.5.2020., str. 1.

njegovo poglavlje 10. o ulaganjima,

- uzimajući u obzir izvješće Radne skupine UN-a za pitanje ljudskih prava i transnacionalnih korporacija i drugih poduzeća predstavljeno Općoj skupštini UN-a 27. srpnja 2021. naslovljeno „Međunarodni sporazumi o ulaganju usklađeni s ljudskim pravima”,
  - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za razvoj,
  - uzimajući u obzir izvješće Odbora za međunarodnu trgovinu (A9-0166/2022),
- A. budući da od stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona izravna strana ulaganja ostaju u isključivoj nadležnosti Europske unije, kako je utvrđeno u članku 3. stavku 1. točki (e), člancima 206. i 207. UFEU-a; budući da reformu međunarodne investicijske politike EU-a treba dodatno ubrzati i ojačati kako bi se riješili trenutačni izazovi;
- B. budući da je EU najveće odredište za ulaganja na svijetu i izvor ulaznih i izlaznih međunarodnih ulaganja; budući da ulaganja doprinose održivom gospodarskom rastu EU-a i otvaranju radnih mjesta, iako dostupni empirijski dokazi nisu pokazali izravnu uzročno-posljedičnu vezu između međunarodnih sporazuma o ulaganju i privlačenja izravnih stranih ulaganja;
- C. budući da su globalni tokovi izravnih stranih ulaganja, koji se smanjuju još od 2015., doživjeli drastičan pad 2020. (-38 %)¹⁰ zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19; budući da je povećanje izlaznih i ulaznih izravnih stranih ulaganja i dalje ključan element oporavka EU-a i brojnih drugih gospodarstava;
- D. budući da su prema sudskoj praksi Suda Europske unije određeni dijelovi međunarodne investicijske politike EU-a, odnosno neizravna strana ulaganja („portfeljna ulaganja”) i režim kojim se uređuje rješavanje sporova između ulagača i država, u podijeljenoj nadležnosti EU-a i njegovih država članica;
- E. budući da je još uvijek na snazi oko 1500 bilateralnih ugovora o ulaganju koje su države članice ratificirale prije Ugovora iz Lisabona te da uključuju stari model rješavanja sporova između ulagača i države, kao što slučaj i s Ugovorom o energetskej povelji; budući da na snagu nije stupio još nijedan od međunarodnih sporazuma o ulaganju koje je EU ispregovarao od stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona;
- F. budući da se europskim zelenim planom želi odgovoriti na izazove klimatskih promjena i uništavanja okoliša; budući da sve politike EU-a moraju doprinosti tim ciljevima, uključujući politiku ulaganja; budući da su potrebna znatna ulaganja diljem svijeta kako bi se ostvarili ciljevi europskog zelenog plana, ispunili UN-ovi ciljevi održivog razvoja te ostvario oporavak od pandemije bolesti COVID-19; budući da su borba protiv klimatskih promjena i uništavanja okoliša te stvaranje privlačnijih uvjeta za ulaganja i

---

¹⁰ Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj, „FDI in Figures” (Izravna strana ulaganja u brojkama), travanj 2021.

potpora poduzećima među šest prioriteta¹¹ EU-a u razdoblju od 2019. do 2024.;

- G. budući da bi izravna strana ulaganja i investicijska politika EU-a također trebali imati ključnu ulogu u ostvarenju ciljeva otvorene strateške autonomije, diversifikaciji lanaca opskrbe i doprinosu održivom gospodarskom rastu, otvaranju radnih mjesta i integraciji u globalne lance vrijednosti te u nastojanju da se za ulagače iz EU-a u inozemstvu promiču uvjeti koji odražavaju razinu otvorenosti koju strani ulagači uživaju u EU-u, uzimajući pritom u obzir stupanj razvoja trećih zemalja i potrebu da se omogući različito postupanje;
- H. budući da zemljama u razvoju za postizanje ciljeva održivog razvoja do 2030. svake godine nedostaje 2,5 bilijuna USD financijskih sredstava; budući da su izravna strana ulaganja instrument za financiranje Programa održivog razvoja do 2030. i povezanih ciljeva održivog razvoja; budući da se takvim kapitalom može poduprijeti otvaranje radnih mjesta te socijalna i ekološka poboljšanja kako je utvrđeno u ciljevima održivog razvoja; budući da bi cilj privlačenja ulaganja u kontekstu međunarodnih sporazuma o ulaganju trebao bit tijesno povezan s činjenicom da bi stranke tih sporazuma trebale nastojati poboljšati svoju razinu zaštite okoliša ili radnika, a ne je oslabiti ili smanjiti;
- I. budući da je cilj taksonomije EU-a olakšati preusmjeravanje ulaganja s neodrživih gospodarskih aktivnosti na one koje su potrebne za postizanje ekološke održivosti, a posebno klimatske neutralnosti u sljedećih 30 godina;
- J. budući da investicijska politika uključuje mjere kao što su uklanjanje nepotrebnih prepreka ulaganjima, praćenje učinka stranih ulaganja na stratešku autonomiju, nacionalnu sigurnost i realno gospodarstvo te osmišljavanje drugih alata za poticanje i olakšavanje izravnih ulaganja u sektore i mjesta u kojima su najpotrebnija; budući da je većina međunarodnih sporazuma o ulaganju usmjerena na zaštitu ulaganja, uz rješavanje sporova između ulagača i države ili bez njega;
- K. budući da se svake godine povećava broj slučajeva rješavanja sporova između ulagača i države, uključujući protiv država članica; budući da je oko 15 % sporova za koje se zna da su pokrenuti protiv država članica 2020. uključivalo sporove unutar EU-a;
- L. budući da se u većini ugovora o ulaganju ne navodi kako utvrditi „potpunu naknadu” i „poštenu tržišnu vrijednost” ulaganja; budući da su u posljednjem desetljeću vijeća uglavnom tumačila te pojmove primjenom metoda vrednovanja usmjerenih na budućnost koje se temelje na metodama diskontiranog novčanog toka, što je u mnogim slučajevima dovelo do toga da vijeća odlučuju o iznosima kompenzacije koji su mnogo viši od ukupnih iznosa rashoda koje su ulagači stvarno imali u zemljama domaćinima;
- M. budući da je EU globalni predvodnik u reformi politike ulaganja; budući da je od stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona, na inzistiranje i uz potporu Parlamenta, na europskoj i međunarodnoj razini provedena znatna reforma investicijske politike; budući da je EU pokrenuo i sklopio međunarodne sporazume o ulaganju s partnerskim zemljama, proveo reformu odredbi o zaštiti ulaganja, zamijenio mehanizam rješavanja sporova između ulagača i države sustavom sudova za ulaganja, pokrenuo multilateralne

---

¹¹ Europski zeleni plan, Europa spremna za digitalno doba, gospodarstvo u interesu građana, snažnija Europa u svijetu, promicanje europskog načina života, novi poticaj europskoj demokraciji.

pregovore o sudu za ulaganja, predložio zakonodavstvo za reguliranje stranih subvencija i donio zakonodavstvo za provjeru ulaznih izravnih stranih ulaganja; budući da su ti događaji važni koraci u pravom smjeru za moderniziranu i održivu politiku ulaganja; budući da je još mnogo toga potrebno učiniti kako bi se ostvario napredak u tom programu reformi;

- N. budući da ulagači sve češće za financiranje sudskih sporova pribjegavaju trećim stranama u zamjenu za povrat ili drugi financijski interes u ishodu spora (financiranje koje osigurava treća strana), što je pogoršalo neravnotežu na kojoj se temelji praksa kompenzacije u sudskim sporovima jer su se dodatno smanjili rizici za ulagače koji pokreću spor i time potaknuo porast broja sporova; budući da se financiranjem koje osigurava treća strana može povećati pregovaračka moć tužitelja na štetu zemalja s ograničenim resursima i slabijim regulatornim okvirima;
1. ističe da ulaganja mogu i trebaju pozitivno utjecati na održivi gospodarski rast, otvaranje radnih mjesta i održivi razvoj te doprinositi ciljevima održivog razvoja; stoga naglašava njihovu važnost za preobrazbu gospodarstva EU-a; ističe da taj pozitivan učinak ovisi o sposobnosti vlada da donose propise u pogledu stranih ulaganja; ističe da ulazna i izlazna ulaganja moraju zadovoljiti potrebe realnog gospodarstva; poziva Komisiju da preispita investicijsku politiku EU-a kako bi se osigurala dosljednost s europskim zelenim planom i ciljevima održivog razvoja te s vrijednostima EU-a, uključujući poštovanje ljudskih prava i socijalnih standarda kako su definirani u europskom stupu socijalnih prava;
  2. smatra da investicijska politika EU-a mora ispuniti očekivanja ulagača i država korisnica te šire gospodarske interese i vanjskopolitičke ciljeve EU-a; podsjeća na svoj zahtjev za integriranim i dosljednim političkim okvirom kojim se promiču visokokvalitetna i održiva ulaganja; pozdravlja napore koje Komisija od 2010. ulaže u reformu investicijske politike Unije u tom smjeru; smatra da je potrebna dodatna reforma međunarodne investicijske politike EU-a kako bi se bolje odgovorilo na razne izazove i nastavila njezina preobrazba u integrirani i koherentni politički okvir;
  3. smatra da bi međunarodni sporazumi o ulaganju trebali olakšati zelena, rodno osjetljiva i uključiva održiva ulaganja, na odgovarajući način zaštititi ulagače, doprinijeti otpornosti jedinstvenog tržišta, no istodobno zaštititi politički prostor u državama domaćinima, te poticati razmjenu najboljih praksi, vještina i znanja, u skladu sa Smjernicama Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) za multinacionalna poduzeća o društveno odgovornom poslovanju;
  4. zabrinut je zbog toga što su, prema OECD-u, zemlje u razvoju 2020. imale manjak financijskih sredstava od 1,7 bilijuna USD zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19, uz postojeći manjak od 2,5 bilijuna USD; naglašava da bi politika ulaganja EU-a trebala pomoći zemljama u razvoju, posebno afričkim zemljama, da privuku izravna strana ulaganja i smanje manjak financijskih sredstava za ostvarenje ciljeva održivog razvoja;
  5. smatra da je poduzećima iz EU-a potrebna odgovarajuća zaštita za njihova ulaganja u inozemstvu; ističe da zaštićena ulaganja, kako su kodificirana u međunarodnim sporazumima EU-a o ulaganju, ne bi smjela uključivati špekulativne oblike ulaganja, financijske instrumente ili portfeljna ulaganja koja se mogu držati u špekulativne svrhe;

poziva Komisiju da se nadoveže na nedavne međunarodne sporazume o ulaganju¹² kako bi se instrumenti javnog duga isključili iz njihova područja primjene; smatra da nije potrebna zaštita za financijske instrumente koji se mogu povući u bilo kojem trenutku; traži od Komisije da nastavi ulagati napore u poboljšanje definicije zaštićenih ulaganja kako bi se osiguralo da se međunarodnim sporazumima o ulaganju štite samo ulaganja kojima se u znatnoj mjeri preuzimaju obveze u pogledu kapitala ili drugih resursa tijekom minimalnog broja godina, za koje postoji pretpostavka rizika i očekivana dobit; smatra da bi zaštićena ulaganja trebala uistinu doprinijeti razvoju zemlje domaćina; traži od Komisije i država članica da u definiciji zaštićenih ulaganja u budućim sporazumima uzmu u obzir taj kriterij kako je definiran međunarodnim pravom;

Pristup tržištu

6. pozdravlja činjenicu da su nedavni sporazumi o ulaganju pozitivno usmjereni na pristup tržištu i liberalizaciju ulaganja te da se njima nastoje ukloniti prepreke za poslovni nastan i poslovanje ulagača iz EU-a na stranim tržištima;
7. poziva Komisiju da za ulagače iz EU-a u inozemstvu traži uvjete koji odražavaju razinu otvorenosti koju strani ulagači uživaju u EU-u, uzimajući pritom u obzir stupanj razvoja trećih zemalja i potrebu da se omogući različito postupanje; naglašava da se međunarodnim sporazumima o ulaganju treba zaštititi sposobnost država da donose propise u pogledu stranih ulaganja u svojoj jurisdikciji; poziva Komisiju da prati prepreke za poslovni nastan i poslovanje ulagača iz EU-a na stranim tržištima, uključujući diskriminirajuće prakse; pozdravlja usredotočenost Komisije na provedbu postojećih obveza i naglašava da bi se to trebalo primjenjivati i na obveze povezane s ulaganjima;
8. potiče Komisiju da pri liberalizaciji ulaganja strogo zaštititi prostore politika EU-a i država članica, posebno u području energetike, poljoprivrede, ribarstva, audiovizualnih, telekomunikacijskih i digitalnih pitanja te javnih usluga; naglašava da bi liberalizacija ulaganja trebala ići ruku pod ruku sa zaštitnim mjerama kako bi se izbjeglo pogoršanje gospodarske nestabilnosti, posebno u zemljama u razvoju;
9. naglašava važnost zadržavanja, jačanja i provedbe klauzula u svim sporazumima o ulaganjima kojima se zabranjuje snižavanje standarda jer su one ključne kako bi se izbjegla utrka prema dnu u zemljama koje teže privući strana ulaganja; poziva Komisiju da dodatno analizira učinkovitost takvih klauzula, posebno u zemljama u razvoju, kako bi se osiguralo da su porezna politika i financiranje razvoja usklađeni u cilju podupiranja „utrke prema vrhu”;

Olakšavanje ulaganja

10. ističe da se olakšavanjem ulaganja može doprinijeti otvaranju prilika za ulaganja u zemljama u razvoju, posebno za mala i srednja poduzeća, te postizanju ciljeva održivog razvoja pružanjem pomoći u mobilizaciji viših razina ulaganja radi promicanja

---

¹² Kao što su Sveobuhvatni gospodarski i trgovinski sporazum između EU-a i Kanade (Prilog 8.b stavak 4., u kojem se javni dug definira kao dužnički instrument bilo koje razine vlasti stranke potpisnice), Sveobuhvatni i progresivni sporazum za transpacifičko partnerstvo i Bilateralni ugovor o ulaganju između Belgijsko-luksemburške gospodarske unije i Kolumbije iz 2009.

uključivog i održivog rasta i smanjenja siromaštva jer se time podupire dugoročna prisutnost stranih ulagača u gospodarstvu domaćinu i poboljšavaju veze između stranih ulagača i lokalnih poduzeća; poziva Komisiju da zemljama u razvoju pruži potporu u poboljšanju investicijske klime u njihovoj nadležnosti, i s pomoću alata za razvojnu suradnju i putem bilateralnih sporazuma; smatra da je olakšavanje ulaganja također dobar instrument za poboljšanje konkurentnosti i gospodarskog rasta EU-a;

11. naglašava da bi se međunarodnim sporazumima o olakšavanju ulaganja trebala podupirati i poticati ulaganja kojima se promiče održivi razvoj i izbjegavaju poticaji za ulaganja koja štete okolišu, klimi ili društvu; napominje da su prihodi od poreza ključni kako bi zemlje u razvoju mogle pružati osnovne javne usluge; potiče Komisiju da na multilateralnoj razini radi na promicanju olakšavanja održivih ulaganja koje ne podrazumijeva konkurentne porezne olakšice; ističe da se uvođenjem inovativnih mjera za olakšavanje ulaganja može doprinijeti postizanju ciljeva održivog razvoja pružanjem pomoći u mobilizaciji viših razina ulaganja radi promicanja uključivog i održivog rasta i smanjenja siromaštva jer se time podupire dugoročna prisutnost stranih ulagača u gospodarstvu domaćinu te razvijaju bolje veze između stranih ulagača i lokalnih poduzeća;
12. svjestan je uloge koju je EU preuzeo u pregovorima Svjetske trgovinske organizacije (WTO) o zajedničkoj inicijativi za olakšavanje ulaganja za razvoj; naglašava da u tim pregovorima sudjeluje više od dvije trećine članica WTO-a; smatra da je potreban oprez s obzirom na vrlo široko područje primjene sporazuma o kojem se pregovara; naglašava da je potrebno zajamčiti da se u tim pregovorima poštuju pravila Sporazuma WTO-a iz Marakeša, koja zahtijevaju konsenzus i sveukupnu transparentnost;
13. naglašava važnost općeg pristupa EU-a u pogledu olakšavanja ulaganja na bilateralnoj i multilateralnoj razini, s općim naglaskom na suradnji, uključujući izgradnju kapaciteta i tehničku pomoć, posebno u pogledu potpore digitalizaciji u zemljama u razvoju; pozdravlja rad Komisije na novim samostalnim sporazumima o olakšavanju ulaganja, s naglaskom na podupiranju održivih i uključivih ulaganja; u tom kontekstu traži od Komisije da nastavi pregovore s afričkim partnerima kojima će se izbjeći stvaranje administrativnog opterećenja za zemlje u razvoju, ali i odrediti vrste održivih ulaganja koja će se olakšavati; prima na znanje činjenicu da se o sličnim odredbama o olakšavanju ulaganja pregovara u budućem Protokolu o ulaganju kontinentalnog područja slobodne trgovine u Africi; poziva Komisiju da nastavi podupirati te pregovore;
14. podržava pristup Komisije na razini WTO-a da se strogim zaštitnim mehanizmom zajamči da se pravila za olakšavanje ulaganja ne mogu uvoditi u sporove između ulagača i države; smatra da bi se sporovi koji proizlaze iz zajedničke inicijative o olakšavanju ulaganja za razvoj trebali riješiti posredovanjem i suradnjom;
15. naglašava da odredbe o olakšavanju ulaganja i na bilateralnoj razini i na razini WTO-a ne bi smjele biti usmjerene samo na stvaranje obveza za javna tijela u zemljama domaćinima, već bi se njima trebale pojasniti i obveze matičnih zemalja i njihovih nacionalnih ulagača u pogledu njihovih ulaganja u inozemstvu; u tom pogledu naglašava da u okviru za olakšavanje ulaganja treba uključiti provedive odredbe u pogledu društveno odgovornog poslovanja, dužne pažnje u području ljudskih prava i

okoliša te antikorupcijskih zaštitnih mjera; poziva Komisiju da u sve sporazume o olakšavanju ulaganja s trećim zemljama uvrsti provedivo poglavlje o održivom razvoju te mehanizme praćenja aktivnosti koje se podupiru tokovima izravnih stranih ulaganja;

16. pozdravlja prijedlog Komisije o instrumentu za rješavanje poremećaja uzrokovanih stranim subvencijama koje predstavljaju nepošten oblik ulaganja te poziva na njegovo brzo donošenje; poziva Komisiju i države članice da se uključe u pregovore na razini WTO-a kako bi se riješio problem narušavanja tržišnog natjecanja, posebno u području industrijskih subvencija;

Jačanje provjere izravnih stranih ulaganja u EU-u

17. pozdravlja stupanje na snagu Uredbe o provjeri izravnih stranih ulaganja 2019.; ističe da je cilj tog mehanizma za provjeru uspostaviti suradnju i potencijalno ograničiti strana ulaganja u strateškim sektorima kako bi se zaštitila Unija i njezine države članice te analizirali i provjerili slučajevi u kojima bi stjecanje ili kontrola određenog poduzeća, infrastrukture ili tehnologije moglo dovesti do rizika za sigurnost ili javni poredak u EU-u;
18. naglašava važnost tog mehanizma kao koraka prema boljem praćenju doprinosa izravnih stranih ulaganja strateškim interesima Europe; poziva Komisiju da u kontekstu svojeg predstojećeg postupka revizije pruži detaljnije podatke o tome podupiru li se ulaznim tokovima izravnih stranih ulaganja održive gospodarske aktivnosti i *greenfield* ulaganja, da procijeni različite mogućnosti za praćenje aktivnosti koje se podupiru izlaznim tokovima te da procijeni mogućnost daljnjeg određivanja trebaju li se još neki sektori smatrati strateškim sektorima; osim toga, traži od Komisije da istraži mogućnost jačanja mehanizma Unije za provjeru izravnih stranih ulaganja kako bi joj se, uz suglasnost država članica, dala ovlast za blokiranje ulaganja koja predstavljaju rizik za sigurnost i javni poredak;
19. poziva one države članice koje još nemaju takav nacionalni mehanizam za provjeru izravnih stranih ulaganja da ga uspostave kako bi se zajamčila učinkovitost europske suradnje;

Usklađenost međunarodnih sporazuma o ulaganju s prioritetima EU-a

20. napominje da su mjere zaštite okoliša predmet sve većeg broja sudskih postupaka pred sudovima za ulaganja; žali zbog činjenice da su razne zemlje, uključujući države članice, na sudu u vezi s klimatskim politikama, postupnim ukidanjem fosilnih goriva ili pravednom tranzicijom;
21. naglašava da će globalni napor u borbi protiv klimatskih promjena zahtijevati brz prelazak na obnovljivu energiju i brzo djelovanje država kako bi se smanjilo oslanjanje na fosilna goriva; potiče Komisiju i države članice da osiguraju dosljednost između međunarodnih sporazuma o ulaganju i europskog zelenog plana, politika zaštite okoliša, radničkih prava i ljudskih prava tako da iz zaštite ugovora isključe ulaganja u fosilna goriva ili bilo koje druge aktivnosti koje u znatnoj mjeri štete okolišu i ljudskim pravima te da u poglavlja o održivom razvoju uključe odredbe kojima se doprinosi usklađenosti s Pariškim sporazumom, međunarodnim ugovorima o radu i rodnoj ravnopravnosti te odredbe čiji je cilj poboljšanje domaćeg okvira kojim se reguliraju

strana ulaganja;

22. sa zabrinutošću primjećuje neujednačenost određenih međunarodnih sporazuma o ulaganju u kojima strani ulagači mogu pokretati investicijske sporove protiv država, dok vlade, radnici i predmetne zajednice ne mogu pokrenuti arbitražni postupak protiv transnacionalnih korporacija koje ne poštuju ljudska prava, javno zdravlje ni zakone o radu i zaštiti okoliša; naglašava da je, slično tome, multilateralni sud za ulaganja namijenjen samo za odlučivanje u predmetima u kojima strani ulagači tuže države;
23. ističe da čak i u nedostatku sudskih postupaka eksplicitna ili implicitna prijetnja pribjegavanja investicijskim tužbama može ojačati položaj ulagača u pregovorima s državama („učinak odvratanja”); u tom pogledu naglašava da se nedavnim međunarodnim sporazumima EU-a o ulaganju utvrđuje načelo da vlade imaju pravo donositi propise radi legitimnih ciljeva javne politike¹³, među ostalim na način koji može negativno utjecati na funkcioniranje ulaganja ili na očekivanje ulagača u pogledu dobiti; međutim, naglašava da to pravo ne poništava obvezu država da se pridržavaju obveza utvrđenih u međunarodnim sporazumima o ulaganju niti sprečava potraživanja ili naknadu štete vezano uz ulaganja nakon ostvarivanja tog prava; zabrinut je da bi to moglo usporiti donošenje političkih odluka ili ublažiti same odluke;
24. naglašava da bi se zbog toga više javnih sredstava moglo potrošiti na naknade za sektor fosilnih goriva nego što bi to bio slučaj bez prijetnje ulagačkih sporova, zbog čega bi državama bilo skuplje, a time i teže poduzimati mjere za energetska tranziciju, što predstavlja opću subvenciju za sektor fosilnih goriva na teret poreznih obveznika;
25. napominje da su u brojnim slučajevima arbitraže između ulagača i države poduzeća osporavala mjere za koje su države tvrdile da su ih poduzele kako bi riješile lokalne probleme ili nemire zbog učinka projekta; poziva Komisiju i države članice da u buduće međunarodne sporazume o ulaganju uključe pravo pogođenih trećih strana na procesnu legitimaciju; smatra da bi sudovi trebali slijediti sudsku praksu Međunarodnog suda i smatrati predmete nedopuštenima ako bi činjenična ili zakonska utvrđenja mogla dovesti u pitanje lokalne ili autohtone zajednice koje nisu stranke u sudskim postupcima iz područja ulaganja; traži od Komisije i država članica da u pregovorima o međunarodnim sporazumima o ulaganju i njihovoj provedbi osiguraju transparentnost i podrže uključenost ranjivih lokalnih zajednica, a posebno autohtonih naroda na koje utječu ekstraktivne djelatnosti ili sječa šuma, s obzirom na to da strana ulaganja mogu imati dalekosežne učinke na lokalne zajednice;

Reformirani pristup

26. pozdravlja novi model sporazuma o zaštiti ulaganja, koji je Komisija izradila 2015., kao korak u pravom smjeru; napominje, međutim, da na snagu još nije stupio nijedan sporazum koji ga sadrži; podsjeća na svoje stajalište da EU i njegove države članice ne bi smjele potpisivati ili ratificirati ugovore o zaštiti ulaganja koji uključuju mehanizam za rješavanje sporova između ulagača i države; naglašava važnost provedbe postupovnih reformi za rješavanje sporova između ulagača i države; pozdravlja

---

¹³ Među ostalim o javnom zdravlju, socijalnim uslugama, javnom obrazovanju, sigurnosti, okolišu ili javnom moralu, socijalnoj zaštiti ili zaštiti potrošača, privatnosti i zaštiti podataka ili promicanju i zaštiti kulturne raznolikosti.

činjenicu da sustav sudova za ulaganja uključuje uspostavu stalnog popisa arbitara, žalbeni mehanizam, kodeks ponašanja za arbitre i poboljšanu transparentnost u arbitražnim postupcima; napominje da sustav sudova za ulaganja i dalje predstavlja međunarodnu arbitražu i naglašava da bi, za razliku od nacionalnih sudova, arbitri na popisu sustava sudova za ulaganja pri tumačenju materijalnih odredbi sadržanih u međunarodnim sporazumima o ulaganju imali diskrecijsko pravo ne uzeti nužno u obzir relevantne zakone od javnog interesa; žali zbog toga što bi se arbitri i dalje plaćali od slučaja do slučaja;

27. potiče Komisiju da u potpunosti podrži i ubrza pregovore o proširenju obveza ulagača i njihovoj provedbi; smatra da obveze ulagača ne bi trebale biti obuhvaćene samo međunarodnim sporazumima EU-a o ulaganju, već bi se trebale primjenjivati i u okviru zasebnih obvezujućih i provedivih međunarodnih instrumenata te snažnih domaćih okvira za dužnu pažnju u pogledu ljudskih prava i okoliša; napominje da bi se napretkom u tim područjima i kontinuiranim jačanjem odredbi iz međunarodnih sporazuma EU-a o ulaganju trebalo osigurati da ulagači iz EU-a u zemljama koje nisu članice EU-a, posebno u zemljama u razvoju, na transparentan način predstave svoje strategije za aktivan doprinos postizanju ciljeva održivog razvoja i ciljeva Pariškog sporazuma te da podliježu mehanizmima odgovornosti, posebno osiguravanjem pristupa pravosuđu za žrtve u tim zemljama;
28. pozdravlja odredbe iz međunarodnih sporazuma o ulaganju koje se odnose na obveze u pogledu zaštite okoliša, rada i korporativne odgovornosti za države i ulagače te klauzule kojima se utvrđuje horizontalno načelo da se standardi ne bi smjeli snižavati kako bi se privukla ulaganja; međutim, žali zbog činjenice da reforma obveza ulagača nije išla ukorak s reformom mehanizma za rješavanje sporova između ulagača i države;
29. poziva Komisiju i države članice da podrže stupanje na snagu instrumenta za transnacionalne korporacije i druga poduzeća u pogledu ljudskih prava¹⁴, koji trenutačno sastavlja Vijeće UN-a za ljudska prava i čiji je cilj reguliranje aktivnosti transnacionalnih kompanija i poduzeća;
30. pozdravlja činjenicu da međunarodni sporazumi EU-a o ulaganju koji sadržavaju klauzule o zaštiti ulaganja od 2016. sadržavaju precizniju formulaciju nekih standarda zaštite te pravo na donošenje propisa; ističe da međunarodni sporazumi EU-a o ulaganju ne bi smjeli sadržavati opširne standarde zaštite koji se koriste za osporavanje legitimnih javnih politika; smatra da bi se standardi zaštite trebali posebno usredotočiti na stvaranje jednakih uvjeta za strane i domaće ulagače, sprečavanje i pružanje pravne zaštite u slučajevima kada su ulagači iz EU-a u zemljama koje nisu članice EU-a diskriminirani, uskraćuje im se pristup pravosuđu ili u potpunosti izgube mogućnost korištenja svojeg ulaganja u korist države domaćina, uključujući u razdobljima rata, te jednako tako za ulagače iz trećih zemalja u EU-u; traži od država članica i Komisije da izbjegavaju uključivanje dvosmislene terminologije u normativne klauzule te da nastave preispitivati standarde zaštite na temelju dostupnih dokaza;
31. naglašava činjenicu da međunarodni sporazumi EU-a o ulaganju o kojima se

---

¹⁴ Pravno obvezujući instrument za reguliranje, u kontekstu međunarodnog prava o ljudskim pravima, djelatnosti transnacionalnih korporacija i drugih poduzeća
<https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/wg-trans-corp/igwg-on-tnc>.

pregovaralo nakon 2009. i dalje sadržavaju klauzule o vremenskom ograničenju valjanosti, kojima se sprečava jednostavan raskid ugovora; prima na znanje nedavne pregovore u kojima su se stranke dogovorile o petogodišnjoj klauzuli o vremenskom ograničenju valjanosti u postojećim sporazumima s mogućnošću dogovora o produljenju za dodatnih pet godina ako se ne pronađe zamjena; poziva države članice i druge ugovorne stranke da u postojećim sporazumima neutraliziraju klauzule o vremenskom ograničenju valjanosti te da ih u novim sporazumima o ulaganjima znatno skrate;

32. naglašava da u skladu s međunarodnim običajnim pravom i međunarodnim pravom o ljudskim pravima pojedinci moraju tražiti pravnu zaštitu pred domaćim sudovima prije pokretanja međunarodnog postupka protiv države zbog protupravnih radnji; žali zbog činjenice da se u međunarodnom pravu o ulaganjima obično ne zahtijeva iscrpljivanje domaćih pravnih lijekova; smatra da bi se u međunarodnim sporazumima o ulaganju trebalo zahtijevati da se iscrpe sve mogućnosti pravne zaštite putem nacionalnih pravosudnih sustava prije pribjegavanja arbitražnom sudu, kao što je to slučaj u međunarodnom pravu o ljudskim pravima; naglašava da bi u slučaju ozbiljnog uskraćivanja pravne zaštite na domaćim sudovima strani ulagači trebali moći izravno tražiti međunarodno rješavanje spora;

Ratifikacija međunarodnih sporazuma o ulaganju

33. ističe da se zbog kašnjenja država članica u ratifikaciji međunarodnih sporazuma EU-a o ulaganju odgađa zamjena bilateralnih ugovora o ulaganju transparentnijim i modernijim odredbama kojima se jednako štite svi ulagači iz EU-a u trećim zemljama; poziva države članice da ratificiraju sklopljene sporazume EU-a o ulaganju; poziva EU da surađuje s partnerskim zemljama kako bi se njegovi međunarodni sporazumi o ulaganju, nakon njihova stupanja na snagu, kontinuirano revidirali i poboljšavali, u skladu sa smjernicama iz ovog izvješća; očekuje od država članica da zajamče usklađenost međunarodnih sporazuma o ulaganju s vrijednostima i ciljevima EU-a;

Naknada štete

34. ističe da metode diskontiranih novčanih tokova, koje se općenito upotrebljavaju za izračun kompenzacija u okviru međunarodnih sporazuma o ulaganju, nisu pouzdana metoda vrednovanja investicijskih projekata koji su u ranoj fazi ili onih s nesigurnim budućim dotocima prihoda; ističe da primjena takvih metoda u arbitražnim vijećima predstavlja znatno odstupanje od ustaljenih načela i praksi za naknadu štete u nacionalnim i međunarodnim pravnim sustavima izvan konteksta međunarodnih sporazuma o ulaganju, kojima se predviđa znatno ograničenije diskrecijsko pravo odlučivanja; ističe da su visoke odštete koje su dodjeljivali sudovi za ulaganja uzrokovale znatan i sve veći financijski teret tuženim državama; ističe da je upotreba metoda vrednovanja koje suci obično koriste vrlo kontroverzna zbog njihova vrlo širokog diskrecijskog prava i oslanjanja na vrlo složene i inherentno špekulativne pretpostavke; poziva Komisiju da temeljito procijeni i osigura korektivna pravila i zaštitne mjere usmjerene na transparentnost u vezi s odredbama kojima se uređuje naknada u međunarodnim sporazumima EU-a o ulaganju, uključujući primjenu strožih klauzula o sprečavanju upotrebe kaznene odštete; poziva na to da se naknada ograniči na razinu nepovratnih troškova te da odražava iznos prihvatljivih izdataka koje su

ulagači uistinu pretrpjeli; naglašava da bi se uravnoteženim pristupom, ovisno o slučaju, trebale dodjeljivati naknade štete ispod te gornje granice, uzimajući u obzir kontekstualne elemente poput činjenice da poduzeće nije ispunilo svoje pravne ili ugovorne obveze ili zadaće;

35. navodi da ulagači za financiranje sudskih sporova sve češće pribjegavaju trećim stranama, koje zauzvrat dobiju dio naknade dosuđene u arbitražnoj odluci (financiranje koje osigurava treća strana), što potiče porast broja sporova; svjestan je napretka u povećanju transparentnosti financiranja sporova između ulagača i države koje osiguravaju treće strane; u tom pogledu pozdravlja napore koje je Komisija uložila u nedavne međunarodne sporazume EU-a o ulaganju; poziva Komisiju da u kontekstu međunarodnih pregovora podrži dodatne odredbe kojima se regulira financiranje sporova između ulagača i države koje osiguravaju treće strane kako bi se strogo ograničila ta praksa, kojom se potiču obijesno visoke naknade;

Bilateralni ugovori o ulaganju

36. skreće pozornost na tisuće postojećih bilateralnih ugovora država članica o ulaganju kojima se i dalje štite ulaganja u fosilna goriva, koji sadrže zastarjele odredbe u suprotnosti s ciljevima i vrijednostima EU-a, uključujući preširoke standarde zaštite, slabe zahtjeve u pogledu transparentnosti i rješavanja sporova između ulagača i države, te koji nisu u skladu s prijedlogom EU-a o multilateralnom sudu za ulaganja; stoga poziva države članice da raskinu ili moderniziraju svoje bilateralne ugovore o ulaganju kako bi ih uskladile s reformiranim modelom međunarodnih sporazuma EU-a o ulaganju te s ovim izvješćem;
37. poziva Komisiju da zajamči potpunu usklađenost svih bilateralnih ugovora o ulaganju koje su sklopile države članice s pravom EU-a te njihovu usklađenost s ciljevima i vrijednostima EU-a; podržava Komisiju u strogoj primjeni uvjeta koji reguliraju ovlaštenje država članica za vođenje pregovora, potpisivanje i sklapanje novih sporazuma, u skladu s moderniziranom investicijskom politikom EU-a i presudama Suda EU-a; podsjeća na obvezu država članica da svoje bilateralne ugovore o ulaganju izmijene u skladu s člankom 351. UFEU-a; traži od Komisije da prati poštovanje tih obveza i redovito izvješćuje Parlament o postignutom napretku; potiče Komisiju da prema potrebi pokrene postupke zbog povrede prava kako bi se zajamčila usklađenost bilateralnih ugovora država članica o ulaganju s pravom EU-a;
38. podržava Komisiju u izradi smjernica za tumačenje koje države članice trebaju slijediti po uzoru na sadržajne i postupovne reforme navedene u ovom izvješću kako bi se osiguralo jedinstveno tumačenje modernizirane investicijske politike EU-a i zajamčila potpuna usklađenost s ciljevima europskog zelenog plana; poziva Komisiju da se tim ažuriranim modelom koristi kao osnovom za odobravanje novih bilateralnih ugovora država članica o ulaganju;

Ugovor o energetskej povelji

39. ističe da je Ugovor o energetskej povelji danas najkontroverzniji sporazum o ulaganju na svijetu; podržava napore za modernizaciju tog ugovora i stajalište EU-a da se isključi zaštita za većinu ulaganja u fosilna goriva; smatra, međutim, da stajalište EU-a ne bi smjelo pružati zaštitu ulaganjima u gospodarske aktivnosti koje se u skladu s pravom

EU-a smatraju „znatno štetnima” te da bi vremenski okvir za postupno ukidanje zaštite postojećih ulaganja u fosilna goriva trebalo znatno skratiti kako se ne bi ugrozilo postizanje klimatskih ciljeva EU-a; zahtijeva da se u okviru Ugovora o energetskej povelji okonča rješavanje sporova između ulagača i države; ističe da je za izmjenu Ugovora o energetskej povelji potrebna jednoglasna odluka svih ugovornih stranaka koje glasuju na godišnjoj konferenciji; zabrinut je zbog toga što Parlament nema istu razinu pristupa pregovaračkim tekstovima pregovora o modernizaciji tog ugovora kao tijekom pregovora o drugim ugovorima;

40. zabrinut je zbog toga što se čini da brojne ugovorne stranke ne dijele ambicije EU-a u području ublažavanja klimatskih promjena, održivog razvoja i energetske tranzicije, unatoč činjenici da su sve također potpisnice Pariškog sporazuma; potiče Komisiju da osigura usklađenost Ugovora o energetskej povelji s Pariškim sporazumom i ciljevima europskog zelenog plana, no da se istodobno očuva sposobnost EU-a da razvija mjere javne politike u skladu sa svojom obvezom da do 2050. postane prvi klimatski neutralan kontinent;
41. prima na znanje činjenicu da je Italija 1. siječnja 2015. obavijestila o svojoj odluci o povlačenju iz Ugovora o energetskej povelji; napominje da zemlje koje su ratificirale Ugovor o energetskej povelji ili su mu pristupile mogu prekinuti svoje članstvo 12 mjeseci nakon obavijesti o povlačenju; žali zbog toga što su ulaganja ostvarena prije datuma izlaska i dalje zaštićena 20 godina, ali pozdravlja činjenicu da zaštita odmah završava za sva nova ulaganja;
42. potiče Komisiju da osigura da će revidirani Ugovor o energetskej povelji zaštititi pravo država da donose propise, biti u skladu s pravom EU-a i investicijskom politikom EU-a, odmah zabraniti ulagačima u fosilna goriva da tuže ugovorne stranke zbog provođenja politika za postupno ukidanje fosilnih goriva u skladu s njihovim obvezama u okviru Pariškog sporazuma te da se zaštita ulaganja pruža samo stvarnim ulagačima, a ne isključivo financijskim ili špekulativnim ulagačima; poziva Komisiju da objavi svoju pravnu studiju u kojoj se analiziraju mogući učinci povlačenja; poziva Komisiju i države članice da počnu s pripremanjima za koordinirano povlačenje iz Ugovora o energetskej povelji te za sporazum o isključivanju primjene klauzule o vremenskom ograničenju valjanosti između voljnih ugovornih stranaka radi službenog podnošenja Vijeću i Parlamentu ako se navedeni pregovarački ciljevi ne ostvare do lipnja 2022.;
43. pozdravlja pojašnjenje Suda Europske unije u presudi u predmetu *Komstroy* da se odredbe o rješavanju sporova između ulagača i države u Ugovoru o energetskej povelji ne primjenjuju u slučaju sporova unutar EU-a; napominje da su trenutačno u tijeku najmanje 73 predmeta unutar EU-a, uključujući više od 40 predmeta arbitraže unutar EU-a u vezi s ulaganjima u okviru Ugovora o energetskej povelji; s velikom zabrinutošću napominje da presuda u predmetu *Achmea* nije odvrtila arbitražne sudove od toga da nastave suditi u ulagačkim sporovima unutar EU-a; potiče Komisiju da učini sve što je u njezinoj moći kako bi potvrdila te presude u arbitražnim postupcima unutar EU-a koji su u tijeku; stoga traži od država članica i Komisije da među sobom usvoje sporazum o neprimjenjivosti Ugovora o energetskej povelji na sporove unutar EU-a; podržava zahtjev nekoliko država članica za novu presudu Suda Europske unije i smatra da bi ona trebala ponuditi konačno pojašnjenje tog pitanja kako bi se spriječilo da bilo koje buduće arbitraže unutar EU-a budu dopuštene u skladu s Ugovorom o energetskej

povelji;

44. ističe da, iako će biti teško izvršiti eventualne odluke u predmetima unutar EU-a na sudovima EU-a, predmeti u skladu s pravilima Međunarodnog centra za rješavanje ulagačkih sporova i dalje se mogu izvršavati na sudovima trećih zemalja; napominje da ti sudovi mogu naložiti oduzimanje državne¹⁵ imovine EU-a ili država članica EU-a;
45. naglašava da bi tijekom postupka odabira arbitara za buduće popise sudova za ulaganja trebalo voditi računa o poštovanju presuda sudova EU-a, a posebno Suda Europske unije;

Multilateralni naponi za reformu zaštite ulaganja (multilateralni sud za ulaganja)

46. pozdravlja činjenicu da radna skupina UNCITRAL III od 2017. sudjeluje u raspravama o mogućoj multilateralnoj reformi mehanizma za rješavanje sporova između ulagača i države; napominje da se 60 država konsenzusom dogovorilo da se rad UNCITRAL-a mora baviti mogućnostima strukturnih reformi; poziva Komisiju da nastavi konstruktivno sudjelovati u raspravama UNCITRAL-a te da potiče pregovore o temama kao što su zastoje u donošenju propisa, iscrpljivanje pravnih lijekova, prava trećih strana i odštete, kojima je posvećena ograničena pozornost, te da ih uzme u obzir u budućim međunarodnim sporazumima EU-a o ulaganju; poziva Komisiju da pojača svoj rad u UNCITRAL-u kako bi se zaštitila mogućnost država da donose propise i zajamčila potpuna transparentnost;
47. podržava tekuće rasprave radne skupine UNCITRAL III, u kojima EU i njegove države članice nastoje uspostaviti trajni mehanizam za rješavanje ulagačkih sporova: multilateralni sud za ulaganja; pozdravlja činjenicu da je EU u tim pregovorima preuzeo ulogu globalnog predvodnika; naglašava, međutim, da taj prijedlog ne obuhvaća modernizaciju materijalnih standarda zaštite; poziva Komisiju da zajamči da u korpusu prava koje primjenjuju suci multilateralnog suda za ulaganja postoji ravnoteža između tumačenja materijalnih odredbi i prava sadržanih u međunarodnim sporazumima o ulaganju i relevantnih domaćih zakona od javnog interesa koji su demokratski doneseni; traži od Komisije da zajamči da se suci ne plaćaju od slučaja do slučaja; poziva Komisiju da na odgovarajućim međunarodnim forumima potiče reformu i modernizaciju tih standarda;
48. poziva Komisiju da u pregovore o multilateralnom sudu za ulaganja uključi uvođenje pravila kojima se na transparentan način utvrđuje naknada koju trebaju platiti države te da se zalaže za stroge metode vrednovanja kojima se u tekućim pregovorima UNCITRAL-a o reformi dopušta samo naknada nepovratnih troškova;
49. oštro kritizira znatno kašnjenje u ratifikaciji i provedbi Konvencije iz Mauricijusa; poziva države članice da bez odgode usvoje prijedlog odluke Vijeća o njezinu sklapanju u ime EU-a; ističe nedavne presude Suda Europske unije o isključivim i podijeljenim nadležnostima u vezi s ratifikacijom međunarodnih ugovora, koje bi mogle pružiti smjernice za deblokiranje ratifikacije te konvencije;

---

¹⁵ Konvencija o priznavanju i izvršenju stranih arbitražnih odluka, poznata i kao „Arbitražna konvencija iz New Yorka”.

Investicijska politika EU-a koja nadilazi rješavanje sporova između ulagača i države

50. napominje da je 2017., 2019. i 2020. na globalnoj razini raskinuto više međunarodnih ugovora o ulaganju nego što je sklopljeno novih; ističe da nedavno zaključeni megaregionalni međunarodni ugovori o ulaganju primjenjuju sve oprezniji pristup rješavanju sporova između ulagača i države;
51. poziva na potporu EU-a u jačanju nacionalnih pravnih sustava i vladavine prava u partnerskim zemljama posredstvom tehničke pomoći na razini EU-a, kojima bi se osiguralo povoljno okruženje za strana ulaganja, uz istodobno rješavanje sustavnih nedostataka koji negativno utječu na održivi razvoj u tim zemljama;
52. potiče Komisiju da izradi strategiju EU-a za strana ulaganja kako bi se potaknula i zaštitila održiva ulaganja u svim njihovim dimenzijama, bez nužnog oslanjanja na rješavanje sporova između ulagača i države, te da ažurira svoj model zaštite ulaganja iz 2015. u skladu sa zahtjevima iz ove rezolucije kako bi se pružile smjernice za pregovore o novim ili ažuriranim sporazumima EU-a;
  - o
  - o
  - o
53. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

MIŠLJENJE ODBORA ZA RAZVOJ

upućeno Odboru za međunarodnu trgovinu

o budućnosti međunarodne investicijske politike EU-a
(2021/2176(INI))

Izvjestitelj za mišljenje: Benoît Biteau

PRIJEDLOZI

Odbor za razvoj poziva Odbor za međunarodnu trgovinu da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. ističe da ulaganja mogu i trebaju pozitivno utjecati na održivi razvoj, među ostalim na okoliš, ljudska prava, dobro upravljanje i zapošljavanje u zemljama u razvoju; također podsjeća da ulaganja, osobito u ekstraktivne industrije, sječu stabala, turizam i agroindustriju, mogu snažno utjecati na lokalne zajednice, uključujući autohtono stanovništvo;
2. sa zabrinutošću primjećuje neujednačenost određenih međunarodnih sporazuma o ulaganju u kojima ulagači mogu pokretati investicijske sporove protiv država, dok vlade, radnici i predmetne zajednice ne mogu pokrenuti arbitražni postupak protiv transnacionalnih korporacija koje ne poštuju ljudska prava, javno zdravlje ni zakone o radu i zaštiti okoliša; naglašava da ta neravnoteža vlade može lišiti njihova prava da reguliraju i štite osnovne javne interese;
3. naglašava da je EU kao odgovor na zabrinutost javnosti mehanizam za rješavanje sporova između ulagača i države zamijenio sustavom sudova za ulaganja u nedavno dogovorenim međunarodnim sporazumima o ulaganju, među ostalim s Kanadom, Meksikom, Singapurom i Vijetnamom; napominje da ti sporazumi obuhvaćaju i žalbeni mehanizam i odredbe za prelazak s bilateralnog sustava sudova za ulaganja na trajni multilateralni sud za ulaganja; prima na znanje da je multilateralni sud za ulaganja trajno tijelo s prvostupanjskim i žalbenim sudovima i sucima s punim radnim vremenom;
4. naglašava da međunarodni sporazumi o ulaganju i aktivnosti stranih ulagača moraju biti u skladu s međunarodnim i europskim normama i obvezama u području ljudskih prava, radničkih prava i zakona o zaštiti okoliša; naglašava da međunarodni sporazumi o ulaganju i mehanizam za rješavanje sporova između ulagača i države ne bi trebali pružati zaštitu samo ulagačima, nego bi isto tako trebali štititi i države i građane; u tom kontekstu smatra da je potreban obvezujući i provedivi ugovor UN-a o poslovanju i ljudskim pravima; ponovno ističe svoj prethodni poziv Komisiji da predloži pregovarački mandat za Uniju kako bi se konstruktivno uključila u proces međuvladine

radne skupine otvorenog tipa o temi transnacionalnih korporacija i drugih poduzeća u pogledu ljudskih prava i kako bi osigurala poštovanje nadređenosti ljudskih prava trgovinskim interesima;

5. naglašava da trgovinska i investicijska politika EU-a utječu na društva zemalja u razvoju; poziva Komisiju da poštuje načelo usklađenosti politika radi razvoja u svim svojim trgovinskim sporazumima i sporazumima o ulaganju te da u sve ugovore uključi obvezujuća i provediva poglavlja o trgovini i održivom razvoju kako bi se provele međunarodne konvencije i sporazumi o ljudskim pravima, dostojanstvenom radu, rodnoj ravnopravnosti i okolišnoj održivosti;
6. izražava žaljenje zbog zloupotrebe mehanizma za rješavanje sporova između ulagača i države, kojim se stranim ulagačima daje pravo da podnose tužbe protiv vlada, među ostalim o mjerama poduzetima radi zaštite javnog zdravlja, okoliša i javnog interesa, bez obveze da se najprije obrate nacionalnom pravosudnom sustavu; ističe rizike velikih troškova tužbi u okviru mehanizma za rješavanje sporova između ulagača i države za javne financije zemalja u razvoju, koji ih mogu spriječiti u donošenju zakonodavstva u javnom interesu zbog velikih troškova arbitražnih postupaka i nepredvidljivosti njihovih ishoda; naglašava da troškovi tužbi ulagača mogu dovesti javne proračune većine zemalja u razvoju do točke pucanja;
7. podsjeća na to da bi se investicijskom politikom EU-a trebalo promicati ulaganje kojim se podupire održivi razvoj, uključuje dužna pažnja i promiču najviši standardi odredaba o okolišnim, radničkim i ljudskim pravima, među ostalim tijekom suradnje s trećim zemljama; poziva EU da nastavi raditi na usklađivanju svoje investicijske politike s ciljevima održivog razvoja UN-a, europskim zelenim planom i Europskim zakonom o klimi, što su najveći izazovi u razdoblju nakon Lisabonske strategije; podsjećajući na sve veći globalni investicijski jaz, ustraje u tome da se u budućnosti politike EU-a za strana ulaganja moraju uzeti u obzir posljedice pandemije bolesti COVID-19 provedbom integrirane, kvalitativne i usklađene investicijske politike kako bi se promicao održivi razvoj;
8. prima na znanje da se zemlje s niskim i srednjim dohotkom suočavaju s golemim potrebama za ulaganjem kako bi financirale svoje strategije održivog razvoja; ističe da će privatni financijski tokovi u partnerskim zemljama biti ključni za zajedničko ostvarivanje našeg plana za razvoj na svjetskoj razini;
9. poziva Komisiju da nastoji postići ambiciozan konsenzus na međunarodnim forumima i da podupire zemlje s niskim i srednjim dohotkom u postupnom povećanju njihova pristupa održivom financiranju razvojem sveobuhvatne strategije i promicanjem financijskih instrumenata usmjerenih na održivost; ustraje u tome da se ne bi smjelo ulagati u djelatnosti koje štete okolišu ili kojima se krše ljudska prava; poziva na razvoj industrijskog kapaciteta u industrijama zelene energije i na razmjenu tehnologija koje su potrebne za postupak zelene industrijalizacije;
10. ističe potrebu za poticanjem proizvodnog kapaciteta medicinske opreme u zemljama u razvoju i za uspostavom regionalnih lanaca opskrbe;
11. naglašava da ulaganje pozitivno utječe na rast i radna mjesta, ne samo u EU-u nego i u zemljama u razvoju, no da ulagači moraju aktivno doprinostiti ostvarenju ciljeva

održivog razvoja zemalja domaćina; potiče EU da pojača napore za revidiranje svojih ugovora o ulaganjima kako bi se osigurala pravedna ravnoteža između prava i obveza ulagača, uključujući obvezujuće obveze u području ljudskih prava, uz puno poštovanje radničkih prava, društveno odgovornog poslovanja, okoliša i vladavine prava; potiče EU i njegove države članice da pregovaraju o usklađenim sporazumima o ulaganju i da po mogućnosti što više smanje razlike;

12. naglašava da bi ulagači trebali podupirati zelena, rodno osjetljiva i uključiva održiva ulaganja u zemljama domaćinima, npr. uspostavom partnerskih odnosa s lokalnim akterima, podupiranjem lokalnog gospodarstva prijenosom tehnologije, upotrebom lokalne radne snage i proizvodnje, lokalnih poduzeća, MSP-ova i javnih usluga te razmjenom najboljih praksi, vještina i znanja i iskustva u skladu sa Smjernicama Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) za multinacionalna poduzeća u pogledu društveno odgovornog poslovanja;
13. ističe potrebu za osiguravanjem politike u okviru međunarodnih načela dužne pažnje i budućeg europskog zakonodavstva o korporativnoj dužnoj pažnji putem koje se ulagači i poduzeća mogu pozvati na odgovornost zbog ozbiljnih povreda ljudskih prava, radničkih prava i zakona o zaštiti okoliša; posebno ističe potrebu za provedbom rodno osjetljivog postupka dužne pažnje u pogledu ljudskih prava uz savjetovanje sa svim relevantnim dionicima, uključujući organizacije civilnog društva, organizacije žena, sindikate i predstavnike manjima, lokalne zajednice i autohtono stanovništvo;
14. osim toga, poziva na to da se u trgovinskoj i investicijskoj politici EU-a osigura poštovanje, među ostalim, njegovih obveza da provede usklađenost politika radi razvoja, deklaraciju UN-a o pravima seljaka i ostalih osoba koje rade u ruralnim područjima iz 2018., Dobrovoljne smjernice Organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO) o odgovornom upravljanju u poljodjelstvu, ribarstvu i šumarstvu i za osiguravanje održivog malog ribolova, Deklaraciju UN-a o pravima autohtonih naroda i načelo slobodnog i informiranog pristanka, kako je utvrđeno u Konvenciji ILO-a br. 169;
15. podsjeća na svoje stajalište da EU i njegove države članice ne bi trebale potpisivati nove ugovore o zaštiti ulaganja koji uključuju mehanizam za rješavanje sporova između ulagača i države; smatra da bi sporovi između ulagača i države trebali podlijegati demokratskim načelima i vladavini prava; posebno smatra da bi se u trgovinskim sporazumima o ulaganjima trebalo zahtijevati da se iscrpe sve mogućnosti pravne zaštite putem nacionalnih pravosudnih sustava prije pribjegavanja arbitražnom sudu, kao što je slučaj u području ljudskih prava; poziva na potporu EU-a u jačanju nacionalnih pravnih sustava i vladavine prava posredstvom mehanizama i tehničke pomoći na razini EU-a, kojima bi se osiguralo povoljno okruženje za strana ulaganja, uz istodobno rješavanje sustavnih nedostataka koji negativno utječu na održivi razvoj u partnerskim zemljama;
16. pozdravlja određena postupovna poboljšanja u sustavu sudova za ulaganja, kao što je imenovanje arbitara ili uspostava žalbenog tijela; napominje da je moguće da strani ulagači koji posluju u EU-u i ulagači sa sjedištem u EU-u koji posluju izvan EU-a i dalje zaobilaze nacionalne pravne sustave i podnose tužbe na međunarodnim sudovima, čime bi se mogle ugroziti mjere od javnog interesa; naglašava da bi strana ulaganja

trebala doprinijeti premošćivanju jaza u rješavanju pitanja gospodarske nejednakosti, a ne ga dodatno povećavati;

17. prepoznaje da je zaštita ulagača i dalje važna u sporazumima EU-a o ulaganju sa zemljama u razvoju i najmanje razvijenim zemljama, pri čemu su veći rizici za ulagače kojima su stoga potrebni primjereni i pravedni mehanizmi zaštite; priznaje da je sustav sudova za ulaganja bolja mogućnost od mehanizma za rješavanje sporova između ulagača i države; sa zabrinutošću napominje da je od 2013. do 2018. bilo mnogo tužbi protiv afričkih zemalja; prima na znanje da su afričke zemlje u većini slučajeva izgubile sporove u arbitražnim postupcima povodom ulaganja iako su europski ulagači pokrenuli većinu tužbi u afričkim zemljama¹;
18. podsjeća na to da zemlje u razvoju moraju očuvati i proširiti svoj prostor politika kako bi preuzele digitalnu industrijalizaciju;
19. naglašava da zemlje u razvoju započinju s uvođenjem digitalne industrijalizacije u cilju stvaranja lokalnih gospodarskih djelatnosti; napominje da su brojne zemlje u razvoju i dalje u ranim fazama izrade pravnog okvira za zaštitu osobnih podataka i osiguravanja da digitalne inovacije koriste zaposlenim osobama;
20. potiče Komisiju da posebno procijeni utjecaj digitalnih odredbi u trgovinskim sporazumima i sporazumima o ulaganju na zemlje u razvoju, kao što su prekogranični prijenos podataka, zabrana lokalne obrade podataka, uklanjanje carine na digitalne proizvode, povjerljivost izvornog programskog koda itd., kako bi se izbjeglo ograničavanje njihove strategije digitalne industrijalizacije ili njihova sposobnost raspodjele dobiti i poboljšanja javnih usluga;
21. potiče EU da bliskije surađuje sa zemljama u razvoju kako bi osigurao da se sporazumima o ulaganju i trgovinskim sporazumima podupiru strategije digitalne industrijalizacije EU-a i zemalja u razvoju u jednakoj mjeri promicanjem zapošljavanja i lokalnog gospodarstva prijenosom tehnologije; potiče razmjenu održivih i zelenih tehnologija EU-a sa zemljama u razvoju kao način promicanja održivog rasta i pomoći da premoste digitalni jaz;
22. podsjeća da vlade imaju pravo na donošenje propisa u skladu s načelom predostrožnosti kojim se prednost daje javnom zdravlju, radničkim pravima i okolišu, osobito pravu lokalnih zajednica na čistu vodu i sanitarnu infrastrukturu;
23. naglašava da se investicijska politika EU-a prema zemljama u razvoju mora usmjeriti na poticanje i potporu investicijskih tokova kojima se stvaraju radna mjesta i smanjuje siromaštvo;
24. ponovno ističe svoju zabrinutost zbog toksičnih strategija ulaganja i prakse trećih strana prema EU-u i zemljama u razvoju u kojima se narušavaju ljudska prava te norme u području okoliša, održivosti i radničkih prava u strategijama ulaganja na globalnoj

---

¹ Transnacionalni institut, „ISDS in numbers – Impacts of Investment Arbitration against African States” (Statistika mehanizma za rješavanje sporova između ulagača i države – Posljedice arbitražnih postupaka povodom ulaganja protiv afričkih zemalja), Amsterdam, listopad 2019.

razini tijekom sastavljanja sporazuma o ulaganju sa zemljama u razvoju;

25. pozdravlja prijedlog Komisije o inicijativi Global Gateway; naglašava da strategije ulaganja država članica, ali i privatnih subjekata moraju počivati na vrijednostima, poštovati visoke standarde ljudskih i radničkih prava i biti u potpunosti u skladu s Programom 2030. UN-a i njegovim ciljevima održivog razvoja, kao i s Pariškim sporazumom.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	22.3.2022
Rezultat konačnog glasovanja	+: 15 -: 11 0: 0
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Barry Andrews, Eric Andrieu, Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, Dominique Bilde, Udo Bullmann, Catherine Chabaud, Antoni Comín i Oliveres, Ryszard Czarnecki, Gianna Gancia, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino, Erik Marquardt, Christian Sagartz, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo, Chrysoula Zacharopoulou, Bernhard Zimniok
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Benoît Biteau, Marlene Mortler

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

15	+
ID	Dominique Bilde
Nezavisni zastupnik	Antoni Comín i Oliveres
Renew Europe	Barry Andrews, Catherine Chabaud, Charles Goerens, Chrysoula Zacharopoulou
S&D	Eric Andrieu, Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino
GUE/NGL	Miguel Urbán Crespo
Zeleni/ESS	Benoît Biteau, Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt

11	-
ECR	Ryszard Czarnecki, Beata Kempa
ID	Gianna Gancia, Bernhard Zimniok
EPP	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Marlene Mortler, Christian Sagartz, Tomas Tobé

0	0

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	16.5.2022
Rezultat konačnog glasovanja	+: 33 -: 5 0: 4
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Geert Bourgeois, Markus Buchheit, Jordi Cañas, Daniel Caspary, Arnaud Danjean, Paolo De Castro, Emmanouil Fragkos, Raphaël Glucksmann, Roman Haider, Christophe Hansen, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Herve Juvin, Karin Karlsbro, Danilo Oscar Lancini, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Sara Matthieu, Emmanuel Maurel, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Inma Rodríguez-Piñero, Massimiliano Salini, Ernő Schaller-Baross, Helmut Scholz, Sven Simon, Dominik Tarczyński, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Jan Zahradil, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Anna Cavazzini, Svenja Hahn, Agnes Jongerius, Miapetra Kumpula-Natri, Angelika Winzig

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

33	+
ECR	Emmanouil Fragkos
NI	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Daniel Caspary, Arnaud Danjean, Christophe Hansen, Danuta Maria Hübner, Gabriel Mato, Massimiliano Salini, Sven Simon, Jörgen Warborn, Angelika Winzig, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Jordi Cañas, Karin Karlsbro, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Paolo De Castro, Raphaël Glucksmann, Agnes Jongerius, Miapetra Kumpula-Natri, Bernd Lange, Margarida Marques, Inma Rodríguez-Piñero, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt
The Left	Emmanuel Maurel, Helmut Scholz
Verts/ALE	Anna Cavazzini, Heidi Hautala, Sara Matthieu

5	-
ID	Markus Buchheit, Roman Haider, Herve Juvin, Danilo Oscar Lancini
NI	Ernő Schaller-Baross

4	0
ECR	Geert Bourgeois, Dominik Tarczyński, Jan Zahradil
Renew	Svenja Hahn

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani